

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 22 февруари 2021 г.
(OR. en)

6364/21

CONSOM 43	ENER 48
COMPET 116	DIGIT 26
MI 99	RELEX 129
TRANS 90	COMER 19
CLIMA 39	CHINE 4
ENV 89	DATAPROTECT 41
ENT 30	EDUC 57
JUSTCIV 31	EF 62

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От: Генералния секретариат на Съвета

До: Делегациите

№ предх. док.: 5947/21

Относно: Заключение на Съвета относно Новата програма за потребителите

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно Новата програма за потребителите, приети на заседанието на Съвета на 22 февруари 2021 г.

Заклучения на Съвета относно Новата програма за потребителите

КАТО ПРИПОМНЯ солидната законодателна рамка на ЕС в областта на защитата на потребителите, която вече близо петдесет години постоянно се развива и допринася активно за интеграцията на единния пазар;

КАТО ПРИПОМНЯ резолюцията на Съвета, приета на 11 октомври 2012 г.¹ в отговор на предходната резолюция „Европейска програма за потребителите — насърчаване на доверието и растежа“²;

КАТО ПРИПОМНЯ съобщенията на Комисията относно:

- „Европейският зелен пакт“³;
- „Изграждане на цифровото бъдеще на Европа“⁴;
- „Нов план за действие относно кръговата икономика — За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“⁵;
- „Установяване и преодоляване на пречките пред единния пазар“⁶;
- „Дългосрочен план за действие за по-добро изпълнение и ефективно прилагане на правилата на единния пазар“⁷;
- „Допълнителни мерки в отговор на COVID-19“⁸;

¹ Док. 14464/12.

² Док. 10420/12 + ADD 1.

³ Док. 15051/19 + ADD 1.

⁴ Док. 6237/20.

⁵ Док. 6766/20 + ADD 1.

⁶ Док. 6779/20.

⁷ Док. 6778/20.

⁸ Док. 12636/20.

КАТО ПРИПОМНЯ заключенията на Съвета, приети на 17 декември 2020 г. относно постигането на кръгово и екологично възстановяване⁹;

КАТО ПРИПОМНЯ целите на ООН за устойчиво развитие и Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие;

КАТО ИЗТЪКВА, че целите на Европейския зелен пакт за превръщането на ЕС в справедливо и благоденстващо общество с неутрална по отношение на климата икономика с ефективно използване на ресурсите, чиста и кръгова икономика налагат предприемането на мерки, които засилват ролята на потребителите и ги подкрепят в активната им роля в прехода към зелената икономика;

КАТО ПРИПОМНЯ, че пандемията от COVID-19, в допълнение към безпрецедентните последици от нея като здравната криза, имат важно отражение върху много области от живота на европейските потребители;

КАТО ПРИПОМНЯ действията, които Комисията и държавите членки предприеха, за да гарантират, че европейските потребители продължават да се ползват от единния пазар и техните права се упражняват надлежно, с оглед да бъдат стимулирани да подкрепят и да спомагат за икономическото възстановяване;

КАТО ПРИПОМНЯ ръста в измамите, подвеждащите маркетингови техники и измамите при онлайн пазаруване, особено по време на пандемията от COVID-19, както и тясното и ефективно сътрудничество между Комисията и съответните национални правоприлагащи и съдебни органи за борба с такива измамни търговски практики;

КАТО ПРИПОМНЯ инициативите, предприети от Комисията и държавите членки, за да се гарантира, че правата на потребителите са защитени и в сектора на пътуванията на фона на широко разпространените смущения, причинени от пандемията от COVID-19¹⁰;

КАТО ИЗТЪКВА необходимостта от хоризонтален подход по отношение на политиката за защита на потребителите, интегрирана с другите политики на ЕС, в контекста на разпоредбите на Договорите по отношение на защитата на потребителите¹¹;

КАТО ИЗТЪКВА, че частното потребление представлява повече от половината БВП на ЕС;

⁹ Док. 13852/20.

¹⁰ Препоръка (ЕС) 2020/648 на Комисията от 13 май 2020 г. за предлагането на ваучери на пътниците и туристите като алтернатива на възстановяването на сумите, заплатени за отменени пакетни туристически и транспортни услуги в контекста на пандемията от COVID-19 (ОВ L 151, 14.5.2020 г.).

¹¹ По-специално част трета, дял XV от Договора за функционирането на Европейския съюз (Защита на потребителите).

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

1. ПРИВЕТСТВА приемането на 13 ноември 2020 г. на съобщението на Комисията „Нова програма за потребителите: Повишаване на издръжливостта на потребителите за постигане на устойчиво възстановяване“ („Нова програма за потребителите“), която представя визия за политиката на ЕС за защита на потребителите от 2020 г. до 2025 г.;
2. ПОДКРЕПЯ приоритетните области и ключовите конкретни действия, насочени към определянето и установяването на мерки за висококачествено, ефективно равнище на защита на потребителите и засилването на ролята на потребителите на ЕС в контекста на екологичния и цифровия преход;
3. ПОДЧЕРТАВА извлечените поуки от пандемията от COVID-19, както и значението на поддържането на високо равнище на защита на потребителите във времена на криза; ИЗТЪКВА колко е важно да се разгледа ефективността на съществуващите механизми, а посочените поуки да послужат за изготвянето на амбициозни и всеобхватни дългосрочни политики на ЕС и национални политики в областта на потребителите, за да се защитят интересите на потребителите при бъдещи кризи и да се укрепи тяхната устойчивост;
4. ПОСТИГА СЪГЛАСИЕ относно целта за оценяване на дългосрочното въздействие на COVID-19 върху моделите на потребление и мобилността на хората в ЕС като основа за бъдещи инициативи на политиките, така че да се увеличи устойчивостта и подготвеността на ЕС за подобни заплахи в бъдеще; ПРИВЕТСТВА намерението на Комисията да използва прогнозиране за по-добро предвиждане и смекчаване на въздействието от бъдещи кризи върху потребителите;
5. ОДОБРЯВА всеобхватния подход по отношение на политиката за потребителите, отразен в Новата програма за потребителите, като подчертава необходимостта от сътрудничество и координация между Комисията и държавите членки, които се оказаха много важни за гарантирането на защитата на потребителите; ИЗТЪКВА необходимостта интересите на потребителите да се интегрират в проектирането и изпълнението на секторните политики; ОТЧИТА значението на поведенческия подход при определянето на действия на политиката;
6. ПРИЗНАВА ползите от всеобхватните национални политики за защита на потребителите, които работят във взаимодействие с Новата програма за потребителите, като същевременно запазват автономността на националните решения, за приноса към пълноценното функциониране на единния пазар; ПРИКАНВА Комисията да подкрепи това взаимодействие;

7. ИЗТЪКВА политическата визия за засилването на ролята на потребителите и ангажирането им в икономиката след пандемията, като ги превърне в ключови фактори на устойчивото възстановяване, като по този начин укрепи конкурентоспособността на икономиката на ЕС и на единния пазар; ПОДЧЕРТАВА приноса на политиката за потребителите за възстановяването, като укрепва неразривната връзка между доверието на потребителите и икономическия растеж;
8. НАСЪРЧАВА държавите членки да подкрепят потребителите да станат значими фактори в екологичния преход, като насърчават устойчивото производство и потребление, включително чрез приемането на новаторски решения, които допринасят за укрепването на конкурентоспособността на ЕС и на глобалното лидерство, и чрез образоването и информирането на потребителите; ИЗТЪКВА, че устойчивите продукти следва да са налични, на приемливи цени и достъпни за всички потребители;
9. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от засилване на ролята на потребителите чрез целенасочена, ясна, хармонизирана и надеждна информация относно въздействието върху околната среда, например въглеродния отпечатък, и свързаните с кръговата икономика характеристики на продуктите, в т.ч. храните, и на услугите, като благоприятства съобразен с потребителите информационен дизайн, като същевременно се избягва претрупването с информация и прекомерната тежест върху предприятията; ПРИВЕТСТВА намерението на Комисията да предлага мерки за насърчаване на устойчивото потребление чрез подобряване на правото на потребителите на точна и ефективна информация, и за по-добрата им защита от определени практики като необосновани твърдения за екологосъобразност и „зелени заблуди“;
10. ИЗТЪКВА необходимостта от намаляване на екологичния отпечатък на потребителите чрез насърчаване на дългия жизнен цикъл на продуктите и тяхната трайност, подходящата поддръжка, възможността за поправка и рециклирането, като същевременно се предотврати преждевременното остаряване, включително по отношение на софтуера; ПРИВЕТСТВА намерението на Комисията да разгледа тези въпроси в съответните предстоящи законодателни предложения;
11. ПРИЗНАВА ролята на потребителите в новите бизнес модели, които биха могли да оптимизират ефикасността и устойчивостта на стоките и услугите, например споделянето, отдаването на лизинг или вторичното производство на стоки, или тяхното предоставяне като услуга или стока втора употреба, в съответствие с целите на кръговата икономика; ПРИВЕТСТВА намерението на Комисията да засили „правото на поправка“, така че да е възможно стоките да бъдат по-систематично и лесно поправяни, също и отвъд гаранционния срок, на цена и в срок, които да са едновременно разумни за потребителите;

12. ИЗТЪКВА необходимостта да се гарантира надеждна, безопасна и справедлива цифрова среда за потребителите чрез подходящи политики, ориентирано към бъдещето законодателство, капацитет и инструменти за правоприлагане, които отчитат предизвикателствата, породени от цифровата ера, да се даде възможност за иновации при доставянето на екологосъобразни и по-безопасни стоки и услуги и да се гарантира равностойно равнище на защита на потребителите онлайн и офлайн;
13. ПОДКРЕПЯ намерението на Комисията да преразгледа Директивата относно общата безопасност на продуктите¹² с оглед на създаването на еднакви условия на конкуренция за безопасността на продуктите онлайн и офлайн чрез подобряване на системите на изземване, прилагане и проследимост, за да се гарантира, че всички продукти, пуснати на единния пазар, са безопасни;
14. ИЗТЪКВА значението на създаването на ясна рамка за отговорност и отчетност за онлайн платформите, включително приемането на подходящи мерки за ефикасно справяне с измамните, нелоялни и подвеждащи търговски практики и продажбата на несъответстващи на изискванията и опасни стоки и услуги чрез онлайн платформите; Във връзка с това ПРИВЕТСТВА и НАСЪРЧАВА редовния диалог между Комисията и тези платформи;
15. ИЗТЪКВА необходимостта от съответствие и ясно взаимодействие между правото на ЕС в областта на защитата на потребителите и правото на ЕС относно цифровите пазари, като има предвид по-специално предложенията за Законодателен акт за цифровите услуги¹³ и за Законодателен акт за цифровите пазари¹⁴, за да се установи високо равнище на защита на потребителите по отношение на правата на потребителите, достъпа до стоки и услуги, в т.ч. трансграничните, прозрачността, отговорността и безопасната цифрова среда, и да се поясни и укрепи отчетността на онлайн посредниците, и по-специално онлайн платформите;

¹² Директива 2001/95/ЕО.

¹³ Док. 14124/20 + ADD 1—3 + REV 1.

¹⁴ Док. 14172/20 + ADD 1—4.

16. НАСЪРЧАВА преразглеждането на насоките относно въвеждането и изпълнението на Директивата относно нелоялните търговски практики¹⁵ и Директивата относно правата на потребителите¹⁶ с оглед на поясняването на тяхното прилагане по отношение на нови търговски практики, по-специално в областта на цифровата икономика и социалните медии; ПРИВЕТСТВА намерението на Комисията да използва набор от иновативни електронни инструменти, които следва да подкрепят съответните органи, например националните органи и организациите на потребителите, при установяването на незаконни онлайн търговски практики;
17. СИЛНО ПОДКРЕПЯ подхода на Комисията да се разгледат специфичните потребности на потребителите, като се вземе предвид уязвимостта на потребителите, с цел да се гарантира, че никой не е изоставен; ПОДЧЕРТАВА необходимостта от насърчаване на приобщаващи кампании за повишаване на осведомеността и консултации на местно равнище за укрепване на защитата на потребителите онлайн и офлайн; ИЗТЪКВА, че е важно да се подкрепят услугите за консултации по отношение на дълга и превантивните финансови консултации, както и да се обмислят механизми за облекчаване;
18. ПОДЧЕРТАВА, че динамиката и бързите промени при финансовите услуги на дребно, които водят до предлагането на нови цифрови канали и продукти на потребителите, налага използването на законодателен и поведенчески подход за защита на интересите на потребителите; ИЗТЪКВА необходимостта от засилване на защитата на уязвимите потребители, които се нуждаят от кредит за закупуването на основни стоки и услуги, като здравеопазване, образование и комунални услуги;
19. ПОДКРЕПЯ намерението на Комисията да преразгледа Директивата относно потребителските кредити¹⁷ и Директивата относно дистанционна търговия на потребителски финансови услуги¹⁸, по-специално с оглед на укрепването на защитата на потребителите чрез прилагане на специфични мерки за предотвратяване на неправилното информиране на потребителите, свръхзадължността и социалното изключване, например чрез поясняване на изискванията относно кредитоспособността; НАСЪРЧАВА Комисията да проучи начините за защита на потребителите, така че те да не се озоват в положение на свръхзадължност, когато сключват определени видове заеми; ИЗТЪКВА, че е нужно потребителите да получават ясна, необходима и подходяща предоговорна информация, за да направят информиран избор, като същевременно се избегне информационното претрупване;

¹⁵ Директива 2005/29/ЕО.

¹⁶ Директива 2011/83/ЕС.

¹⁷ Директива 2008/48/ЕО.

¹⁸ Директива 2002/65/ЕО.

20. ИЗТЪКВА СПЕЦИАЛНО, че наред с националните органи, гражданското общество, по-специално организациите на потребителите и представителите на предприятията, има значителна роля за формирането на политиката за защита на потребителите, която цели взаимноизгодни отношения, особено по отношение на зеления и цифровия преход, и за гарантирането на по-широко участие при формулирането и изпълнението на защитата на потребителите на равнище ЕС и на национално равнище; ИЗТЪКВА необходимостта от пълноценно използване на потенциала на организациите на потребителите за по-добра защита на колективните интереси на потребителите и за противодействие на широко разпространените рискове от вреди за потребителите;
21. ИЗТЪКВА значението на режим на ефективно сътрудничество в областта на правоприлагането и подходящи механизми за защита, за да се даде възможност на потребителите да извършват сделки на единния пазар, в т.ч. трансгранични, безпрепятствено и в дух на доверие;
22. ПРИЗОВАВА за активно участие в мрежата за сътрудничество в областта на защитата на потребителите¹⁹, за ефикасни алтернативни механизми за уреждане на спорове, в т.ч. платформата за онлайн решаване на спорове, и за трайна подкрепа за мрежата на европейските потребителски центрове;
23. ПРИЗОВАВА за стабилно и ефективно прилагане на правилата на ЕС за защита на потребителите, с цел да се гарантира доверието на потребителите, като се намери разрешение на различни дискриминационни практики, които ограничават избора на потребителите и достъпа до стоки и услуги;
24. ПРИЗОВАВА за правилното прилагане на неотдавна приетите правила на ЕС за защита на потребителите, например Директивата за продажбата на стоки²⁰, Директивата относно договорите за предоставяне на цифрово съдържание²¹, Директивата за по-добро правоприлагане и модернизиране²² и Директивата за представителните иски²³, които ще допринесат за правилното функциониране на единния пазар;
25. ПРИЗОВАВА за развитието на ефективно сътрудничество с трети държави с оглед да се гарантира безопасното пускане на продукти на единния пазар и осигуряването на достъпа за потребителите до безопасни продукти, които се продават онлайн и офлайн;

¹⁹ Създадена съгласно Регламент (ЕС) 2017/2394.

²⁰ Директива (ЕС) 2019/771.

²¹ Директива (ЕС) 2019/770.

²² Директива (ЕС) 2019/2161.

²³ Директива (ЕС) 2020/1828.

26. ПРИЗОВАВА Комисията да представи конкретни предложения относно изкуствения интелект, които следват основан на риска подход и пропорционален подход, и гарантират високо равнище на защита на потребителите, с цел прозрачност, отговорност, всеобхватност и проверяемост, както и безопасност; ОТПРАВЯ МОЛБА за изготвянето на механизми за гарантиране на ефикасно прилагане от компетентните органи, както и за подходящи мерки за безопасното, надеждно и етично използване на алгоритмични системи, като се вземат предвид националните стратегии; ПОДКРЕПЯ съсредоточаването на Комисията върху защитата на основните права, например недискриминацията, в този конкретен контекст;
27. ПРИЗОВАВА за широко и ефикасно сътрудничество на националните органи и всички заинтересовани страни във връзка с политиката за защита на потребителите, включително гражданското общество, и между националните и европейските организации на потребителите и Комисията; ПОТВЪРЖДАВА изключително важната роля на организациите на потребителите и техните основни задачи — консултиране, подпомагане и застъпване за специфичните нужди на потребителите и защита на техните интереси, включително чрез процес на стандартизация, за да се постигне по-балансирана социална пазарна икономика;
28. ПОДКРЕПЯ намерението на Комисията да установи нова система на управление за направляване на изпълнението на Новата програма за потребителите чрез привличане на държавите членки и всички други имащи отношение заинтересовани страни като участници в годишен цикъл; ПРИВЕТСТВА създаването на нова консултативна група по политиката за защита на потребителите, която обединява гражданското общество, включително организациите на потребителите, промишлеността и академичните среди; ОЧАКВА новия индекс на условията за потребителите за 2021 г., който ще гарантира по-добро управление на Новата програма за потребителите;
29. ОТЧИТА необходимостта от разпределяне на нужните ресурси за изпълнение на Новата програма за потребителите и националните политики за защита на потребителите, а именно чрез програмата „Единен пазар“ за периода 2021—2027 г., по-специално на нейната цел относно потребителите;
30. ПРИКАНВА всички страни да си сътрудничат ефикасно за гарантиране на бързото прилагане и ефективно наблюдение на Новата програма за потребителите и, когато е подходящо, за редовно разглеждане на начините за нейното адаптиране спрямо новите обстоятелства и потребности.